

**ОН****ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ****TRADE UNION OF EDUCATION AND
SCIENCE WORKERS OF UKRAINE**

Юридична адреса: 01012, м. Київ, Майдан Незалежності, 2
Адреса для листування: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 6
Тел./факс: +380 (44) 462-51-90

2, Maidan Nezalezhnosti, Kyiv, Ukraine, 01012
Tel./fax: +380 (44) 462-51-90

E-mail: sekr.osvita@gmail.com
Website: www.pon.org.ua

Розрахунковий рахунок № 26002010078760 в АТ «Укресімбанк», МФО 322313, КОД ЄДРПОУ 02605316

18.12.2019 № 02-5/747

Голові Комітету з питань освіти, науки та
інновацій Верховної Ради України
С.В. Бабаку

Шановний Сергію Віталійовичу!

Шановні народні депутати України, члени комітету!

Президія ЦК Профспілки працівників освіти і науки України звертається до Вас з приводу проекту закону «Про повну загальну середню освіту», реєстраційний № 0901 від 29.08.2019, підготовленого підкомітетом з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях на розгляд Комітету для підготовки його на друге читання.

Як витікає з тексту законопроекту, що надійшов на адресу ЦК Профспілки 16 грудня 2019 року, в його редакції враховано низку зауважень та пропозицій ЦК Профспілки, які вносилися Комітету, надавалися народним депутатам України та відстоювалися безпосередньо під час засідань Робочої групи з доопрацювання проекту «Про повну загальну середню освіту» (реєстр. № 0901).

Однак залишилися не врахованими деякі з проблемних норм, відображення яких в законі сприятиме забезпеченню гарантованого Конституцією України здобуття загальної середньої освіти, недопущенню звуження трудових, соціально-економічних прав та інтересів працівників закладів загальної середньої освіти, забезпеченню реалізації прав на законодавчо визначений розмір оплати праці педагогічних працівників відповідно до Закону України «Про освіту» та трудового законодавства, її удосконалення відповідно до вимог часу, відновленню соціально-економічних прав та інтересів освітян, дотриманню міжнародних актів щодо недопущення дискримінації в трудових відносинах. Наводимо їх постатейно.

З метою забезпечення своєчасного розподілу навчального навантаження між учителями та недопущення його зменшення впродовж навчального року, особливо у випадках, коли формуються міжкласні групи для вивчення навчальних предметів (інтегрованих курсів) за вибором учнів, у частині 8 статті 12 необхідно передбачити норму про здійснення розподілу учнів між класами «до 1 вересня навчального року».

Щодо узагальнюючого поняття таких учасників освітнього процесу, як «педагогічні працівники», то в статті 19 потребує їх деталізація, хоч би стосовно основних посад, які здійснюють навчання учнів, серед всього загалу педагогічних працівників, яких згідно з Урядовим переліком посад налічується понад шість десятків, виписавши «педагогічні працівники (директори, їх заступники, вчителі, вихователі, практичні психологи, соціальні педагоги, керівники гуртків тощо)». Про необхідність такого уточнення засвідчують норми інших статей законопроекту, в яких йдеться про вчителів.

Вважаємо неприпустимою, безпідставною та такою, що потребує вилучення, норму про прийняття на посаду педагогічного працівника на основі строкового трудового договору за його бажанням, що передбачено у статті 22 законопроекту. Така норма є цинічною, особливо в сучасних умовах, коли під приводом «за

бажанням» змушують працівника укладати строковий договір, оскільки в іншому разі його не візьмуть на роботу. Така форма договору можлива лише в окремих випадках, з урахуванням інтересів працівника відповідно до загальних положень трудового законодавства.

Для відновлення житлово-побутових гарантій педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам з їх числа, частину 2 статті 22 необхідно доповнити також абзацом такого змісту:

«Педагогічним працівникам, які працюють у сільській місцевості і селищах міського типу, а також пенсіонерам, які раніше працювали педагогічними працівниками в цих населених пунктах і проживають у них, держава відповідно до законодавства забезпечує безоплатне користування житлом з опаленням і освітленням у межах встановлених норм».

Наполягаємо на передбаченні в частині 4 статті 23 норми про встановлення педагогічному працівникові за виконання обов'язків педагога-наставника доплати у фіксованому розмірі 20 відсотків ставки заробітної плати, замість норми «в граничному розмірі», оскільки практика застосування неприйнятної в системі оплати праці освітян норми «в граничному» засвідчує про встановлення виплати працівникові навіть у розмірі 0,1%.

Наполягаємо на необхідності передбачення в статті 24 таких норм, як:

«Розподіл педагогічного навантаження у закладі загальної середньої освіти, перегляд умов праці здійснюється його керівником за погодженням з виборним профспілковим органом. Обсяг навчальної та іншої педагогічної роботи, яку може виконувати педагогічний працівник за основним місцем роботи, граничними розмірами не обмежується.

Посадові оклади та ставки заробітної плати педагогічних та інших працівників закладів освіти за роботу з дітьми з особливими освітніми потребами, з порушеннями фізичного, психічного, інтелектуального розвитку і сенсорними порушеннями в інклюзивних, спеціальних класах (групах) підвищуються на 20-25 відсотків, а в закладах освіти для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, – на 30 відсотків.

Умови та порядок обчислення заробітної плати педагогічних працівників державних, комунальних закладів загальної середньої освіти визначаються на основі їх тарифікації у порядку, передбаченому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки за погодженням з відповідними міністерствами.

Посадові оклади та ставки заробітної плати педагогічних працівників, які мають педагогічні, почесні, вчені, спортивні звання, наукові ступені, використовують у роботі іноземну мову, працюють в певних типах закладів загальної середньої освіти, зокрема з поглибленим вивченням окремих навчальних предметів, підвищуються на 10 – 33 відсотки.». На даний час за вчене звання професора встановлюється доплата в розмірі 33%, а не 30%.

У частині 4 статті 24 необхідно виписати:

«Робочий час вихователя закладу загальної середньої освіти становить 30 годин, вихователя, асистента вчителя спеціального закладу загальної середньої освіти, інклюзивних та спеціальних класів закладів загальної середньої освіти - 25 годин на тиждень» замість норми про робочий час вихователя 36 годин на тиждень. На даний час чинними нормативно-правовими актами не передбачено 36 годинного робочого часу для вихователів закладів загальної середньої освіти. Збільшення норми часу призведе до порушення статті 22 Конституції України.

Вважаємо неприпустимими норми 32 законопроекту, що:

«Розвиток мережі комунальних початкових шкіл, гімназій забезпечують

районні, міські (міст з населенням менше 50 тисяч), сільські, селищні ради.

Розвиток мережі комунальних ліцеїв планують та забезпечують Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні та міські ради (міст з населенням більше 50 тисяч).

Рішення про утворення комунальних початкових шкіл, гімназій як окремих юридичних осіб, їх реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) приймають районні, міські, сільські, селищні ради.

Рішення про утворення комунальних ліцеїв як окремих юридичних осіб, їх реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання (зміну типу) приймають Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, міські ради (міст з населенням більше 50 тисяч).

Для започаткування та провадження освітньої діяльності комунального ліцею у його складі має бути створено та функціонувати не менше чотирьох 10 класів.».

Така диференціація повноважень місцевих рад залежно від чисельності населення не передбачена Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні». Запровадження таких норм звужить права місцевого самоврядування. Згідно зі статтею 32 цього закону, яка регулює питання повноважень у сфері освіти, передбачено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать: « а) власні (самоврядні) повноваження:

1) управління закладами освіти, які належать територіальним громадам або передані їм, організація їх матеріально-технічного та фінансового забезпечення;

2) забезпечення здобуття повної загальної середньої, професійно-технічної освіти у державних і комунальних загальноосвітніх закладах.

б) делеговані повноваження:

1) забезпечення в межах наданих повноважень доступності і безоплатності освіти на відповідній території, ...;

2) забезпечення відповідно до закону розвитку всіх видів освіти, розвитку і вдосконалення мережі освітніх закладів усіх форм власності, визначення потреби та формування замовлень на кадри для цих закладів, укладення договорів на підготовку спеціалістів, організація роботи щодо удосконалення кваліфікації кадрів...» тощо.

Серед повноважень обласних рад, визначених статтею 43 закону, не передбачено таких, як утворення комунальних ліцеїв - окремих юридичних осіб, їх реорганізацію, ліквідацію чи перепрофілювання.

Стосовно повноважень міських рад, то вони є рівнозначними, незалежно від чисельності населення більше чи менше 50 тисяч.

Крім того, такі нововведення призведуть до ситуації, що навіть у містах та цілих районах не буде закладів освіти, які забезпечують здобуття учнями повної загальної середньої освіти. За останніми даними на даний час з 472 міст налічується 376 міст з населенням до 50 тисяч. Економія на освіті дітей неприпустима.

Такі пропозиції не відповідають також статтям 86, 89 та 90 Бюджетного кодексу України та нормам нещодавно прийнятого основоположного освітянського закону «Про освіту», статтею 3 якого передбачено, що в Україні створюються рівні умови доступу до освіти. Право на освіту гарантується незалежно від віку та місця проживання, а також інших обставин і ознак.

Крім невідповідності нормам законів такі нововведення призведуть погіршення та ускладнення для батьків та їхніх дітей умов здобуття відповідного рівня освіти, бо навіть у містах сучасна інфраструктура та розміщення шкіл не враховує такого розмежування для отримання дітьми відповідного рівня освіти за

місцем проживання.

Таким запровадженням має передувати їх громадське обговорення, а вже потім законодавче врегулювання з урахуванням думки та вимог громадськості.

Слід доповнити статтю 33 абзацом такого змісту: «Типовий статут закладу загальної середньої освіти розробляється та затверджується органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.».

Потребує доповнення частина 1 статті 35 про типи закладів освіти, що забезпечують здобуття загальної середньої освіти, нормою: «Типове положення про заклад загальної середньої освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.».

Практика останніх років засвідчує, що скасування Положення про загальноосвітній навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 № 778, ускладнює унормування організації освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти на місцях, особливо у умовах створення об'єднаних територіальних громад.

Необхідно доповнити частину 1 статті 38 вимогою про наявність у керівника закладу загальної середньої освіти вищої педагогічної освіти.

З передостаннього абзацу частини 4 статті 38 замість слова «строковим» виписати «трудоим».

Необхідно вилучити з частини 13 статті 39 абзац 4 щодо підстав дострокового звільнення керівника закладу загальної середньої освіти, оскільки підстави припинення трудового договору визначаються трудовим законодавством. Норма про встановлення додаткових підстав розірвання трудового договору з керівником закладу загальної середньої освіти є дискримінаційною та необґрунтованою.

Стосовно умов обрання, призначення та звільнення керівника закладу загальної середньої освіти, передбачених статтею 39 проекту, необхідно передбачити право його повернення на педагогічну посаду, яку він обіймав до призначення на посаду директора.

Необхідно викласти частину 7 статті 44 в редакції такого змісту:

«8. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, уповноважені ними особи, керівники закладів загальної середньої освіти зобов'язані забезпечити створення умов для здобуття учнями повної загальної середньої освіти на рівні державних стандартів повної загальної середньої освіти з дотриманням штатних, фінансових, трудових нормативів.».

Останнє речення частини 2 статті 48 виписати у редакції: «Перелік категорій і педагогічних звань педагогічних працівників та порядок їх присвоєння визначається Кабінетом Міністрів України.».

Наголошуємо, що відсутність такого порядку, який був затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 № 1109 та скасований постановою від 13.06.2018 № 476, унеможливило вирішення низки питань щодо особливостей присвоєння кваліфікаційних категорій та педагогічних звань педагогічним працівникам, зокрема молодим спеціалістам, а також тим, які отримали ступінь магістра, чи з науковими ступенями та вченими званнями тощо.

Необхідно змінити нумерацію частини 4 на 3 у статті 51.

Вимагаємо вилучення з розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» підпунктів 1 та 2 пункту 3 стосовно визнання набрання чинності цим Законом підставою для припинення безстрокового трудового договору з керівниками державних і комунальних закладів загальної середньої освіти та педагогічними працівниками цих закладів, яким виплачується пенсія за віком згідно з пунктом 9 статті 36 Кодексу законів про працю України.

Наголошуємо ще раз, що стаття 22 Конституції України забороняє при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (ст. 8 Конституції).

Крім того, в абзаці третьому пункту 1 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145 щодо реалізації абзаців першого і третього частини другої статті 61 цього Закону, які набирали чинності з 1 січня 2018 року, необхідно скасувати норму, що така реалізація має здійснюватися відповідно до підпункту 1 пункту 6 цього розділу.

Тому у Розділі XII Прикінцеві та перехідні положення закону «Про освіту» підпункт 1 пункту 6 викласти у редакції:

«1) забезпечити у 2020 році реалізацію положення частини другої статті 61 цього Закону і затвердити відповідні схеми посадових окладів (ставок заробітної плати) педагогічних і науково-педагогічних працівників;

після набрання чинності цим Законом розмір заробітної плати педагогічних працівників не може зменшитися, та умови оплати праці не можуть погіршуватися, якщо ці працівники продовжують обіймати відповідні посади, виконувати відповідні обов'язки та зберігають відповідну кваліфікаційну категорію;».

Не можна підтримати зміни до частини другої статті 13 Закону України «Про освіту» щодо неможливості здобуття у опорному закладі загальної середньої освіти повної загальної середньої освіти, зокрема профільної.

Частину другу статті 31 Закону «Про дошкільну освіту» викласти у такій редакції:

«2. Керівником закладу дошкільної освіти може бути особа, яка є громадянином України, вільно володіє державною мовою, має вищу або передвищу (середню спеціальну) освіту і далі за текстом.

Президія ЦК Профспілки висловлює сподівання на врахування народними депутатами України, членами Комітету, зазначених зауважень та пропозицій під час підготовки законопроекту «Про повну загальну середню освіту», реєстраційний № 0901, до другого читання, а також відстоювання та підтримки їх під час голосування.

З повагою
Голова Профспілки



Г.Ф. Труханов